

חלב ודגים

א. כבר נשאלה שאלה דומה לשאלתך במאמר שפורסם **במכון שלזינגר - המכון לחקר הרפואה ע"פ התורה** (בתאריך 5 נובמבר 25 למניינם) תחת הכותרת **חלב ודגים**.

וזה לשון השאלה שם :

שלום וברכה!

האם נעשה מחקר רפואי ב'סכנה' שיש באכילת חלב ודג?

ידועים דברי ה"י בסימן פז יו"ד, והאחרונים הספרדים המחמירים מחמת הרפואה.

ולמה שלא נשאל את הרופא בימך?

ועוד מדוע חששו לדברים כל כך, וכי מתייחסים לדבריהם בתורת וודאי? (שו"ת דעת כהן סימן קמ)

והשיב על כך **הרב ישראל מאיר מלכה** בטוב טעם ודעת, וכאן אביא רק את סוף דבריו וז"ל:

מה למעשה? יש בענין זה שתי גישות מרכזיות :

האחת, שעליה מבוסס מנהג האשכנזים בימינו, היא לאכול חלב ודגים יחד ללא חשש, וכמו שכותב הפתחי תשובה, כיון שנהגו נהגו ואין לחשוש בזה לסכנה, ושומר פתאים השם.

השניה, וכך נוהגים רוב הספרדים, היא להימנע מאכילת דג וחלב יחד, מחשש הסכנה, וכפשוטו דברי הבית יוסף, ומשום ש"חמירתא סכנתא מאיסורא" – יש להחמיר בדברים שהם מחשש סכנה יותר מדברים שהם מחשש איסור. כך למשל כותב הכף החיים (יו"ד פז, כד).

לעצם שאלתך – **אין מחקר שתומך בהנחה שיש סכנה באכילת דג ובשר יחד**. יש גישה כזאת ברפואה המסורתית ההודית (איורוודה) שכמובן איננה מבוססת על מחקר רפואי כלשהו.

כמו בכל ענייני הסכנה, מקובל להחמיר יותר ממה שנדרש ע"פ ההלכה, ולכן אלו הנוהגים בדבר איסור אינם מתירים אותו על פי עמדת הרפואה המודרנית, מה גם שזהו כבר מנהג.

ב. ולגבי מה שהערת שאנחנו לא סומכים על הרפואות שבגמרא, ומדוע כאן אנו חוששים?

לא קשה. יש לחלק בין הדברים. אכן אין אנו מסתמכים על הרפואות שבגמרא, כמו למשל להשתמש בהם לצורך ריפוי החולה בשבת וכיו"ב. אבל כאן לא מדובר ברפואה אלא בזהירות "מפני הסכנה" וכנ"ל שחמירא סכנתא מאיסורא, ובמקום שיש חשש כזה אנחנו נתפוס מרחק וננקוט בזהירות.

דוגמאות לכך יש רבות, ועיין ביו"ד בסימן קטז ובכה"ח שם.